ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2026. október 12.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI HIVATAL

A javítási-értékelési útmutató tartalmi elemeitől eltérő minden jó választ el kell fogadni!

A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes **értékítélete** eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó **véleménye** eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A szövegértési-nyelvi feladatsor megoldásának értékelése, pontozása

- A válaszokra csak a javítási-értékelési útmutatóban megadott pontszámok adhatók. A feladatlap közli a konkrét feladatoknak megfelelő kritériumokra kapható részpontszámokat. Fél pont nem adható.
- A hiányzó válasz minden esetben 0 pont.
- A javító tanár a dolgozatban jelölje és pontozza a helyesírási hibákat, és a pontszámot adja hozzá a szövegalkotási feladat helyesírási pontszámaihoz. A helyesírási hibák pontozásához a mellékletben közöltek az irányadók.
- A javító tanár csak az útmutatóval lényegében egyező tartalmú választ értékelheti pontokkal. A megfogalmazás természetesen eltérhet a javítási útmutatótól. Több helyes válasz esetében a lehetőségek vagy külön sorban szerepelnek, vagy / jel különíti el őket egymástól.
- Amennyiben a vizsgázó a feladatban előírtnál több választ ír, akkor az első (megadott számú) megoldást kell figyelembe venni.
- A pontozásban figyelembe kell venni a felelet megfogalmazását is, amennyiben ezt az útmutató előírja.

SZÖVEGÉRTÉSI-NYELVI FELADATSOR

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre! Bizonyos feladatok végén zárójelben közöljük, hogy mely szövegrészlet(ek) alapján kell válaszát megadnia.

Festményhamisítás: tények és történetek

(1) Bármely műgyűjtő vagy híres múzeum rémálma, hogy egy tulajdonában levő műtárgyról kiderül, valójában értéktelen hamisítvány. Világszerte sok szakértő dolgozik azon, hogy megakadályozzák a festményhamisítást, ám a szakértők legnagyobb erőfeszítései dacára a hamis művek továbbra is elborítják a piacot. Némelyik oly kiváló munka, hogy már komoly története és utóhatása van. Az eredetvizsgálat ma már technikai eszközöket is használ, hogy kiszűrje az utánzatokat, gyakran azonban ez sem elegendő.

(2) A festménymásolatok készítésének jogi és etikai szabályai vannak. A Magyarországon hatályos törvények értelmében minden művészeti alkotás szerzői jogi védelem alá esik. Másolat csak olyan festményről készíthető, amelynek alkotója halála óta legalább 70 év eltelt. Ettől eltérő esetben a jogtulajdonos meghatalmazására van szükség.

(3) A másolatok méretben néhány centiméterrel mindig eltérnek az eredetitől. Nem kerül rá az eredeti festményt alkotó művész kézjegye, ellenben a másoló neve és a másolat készítésének ideje a hátoldalon fel van tüntetve. A későbbi visszaélések elkerülése érdekében nem készül másolat régi anyagok felhasználásával. A művészi másolat csak egy példányban készülhet, nem publikálható, és műkereskedelmi forgalomba – például árverés révén – nem hozható. Természetesen dekorációs céllal magánszemély vagy egy cég nyugodtan megvásárolhatja ezeket a képeket.

(4) A festményhamisítás nem másolat készítését jelenti. Igazi bűncselekmény, amelynek célja egy olyan festmény reprodukálása, amely az eredetinek pontos másolata mind méretében, mind anyaghasználatában, ráadásul a művész hamis kézjegyével van ellátva. Jelentős anyagi haszon reményében készül és eredetiként értékesítik.

(5) A genfi székhelyű Képzőművészeti Szakértői Intézet vezetője, Yann Walther 2014-ben azt állította, hogy a piacon forgalomban lévő művészeti alkotások 50 százaléka hamisítvány. „Amikor

lakást vásárolsz, először mindig felértékelteted[1] – tette hozzá az intézetvezető. – A művészeti világban azonban egészen a közelmúltig 10 millió euróért is lehetett vásárolni műtárgyat megfelelő dokumentáció nélkül."

(6) A festményhamisítással a legnagyobb baj az, hogy eredetinek kiált ki egy tudatosan hamisított alkotást. Az eredeti festmény ritkaság, ezért sok esetben a műalkotás az anyagi befektetés szintjére süllyedt. Egy-egy kiváló műalkotás gyakran páncélozott, többszörösen védett, titkos széfek mélyén pihen. Gondosan el van zárva azok elől, akik közül sokan képesek meglátni benne a valódi értéket, az eszmei mondanivalót, az alkotás szentségét.

(7) Számolhatunk azzal is, hogy a hamisító csak azt akarja bebizonyítani, hogy tehetséges. Talán nem értékelték eléggé, nem kapott helyet a híres galériákban, ezért így bizonyítja be zsenialitását. Sok esetben a divat vagy csupán a már befutott művész kézjegye eladhat olyan alkotást is, amely nem kiemelkedő munka. Ez természetesen nem a hamisító működésének jogosságát jelenti, csupán azt, hogy létezik a művészetnek üzleti oldala is. Nagy összegek cserélhetnek gazdát, amelyek a gyűjtőket és a galériákat, nem pedig az alkotókat gazdagítják.

(8) Sokan Han van Meegeren holland festőt tartják a történelem legnagyobb festményhamisítójának. A második világháború alatt több általa megálmodott, korábban nem létező Vermeer-képet adott el a Hollandiát megszálló német hadsereg vezetésének. A holland rendőrség 1945-ben hazaárulás vádjával letartóztatta, mert egy holland nemzeti kincsnek tartott 17. századi Vermeer-képet adott el a műkincsekre vadászó német kormánynak. A halálbüntetéstől tartó művész végül bevallotta, hogy valójában ő „csak" egy festményhamisító, és az a bizonyos Vermeer-kép nem eredeti. A holland hatóságok nem hittek neki. Azt kérték tőle, hogy ha igaz, amit állít, akkor fogjon hozzá, és készítsen egy másolatot. „Egy másolat! – kiáltott fel állítólag van Meegeren. – Sokkal jobbat csinálok annál. Csak adjanak hozzávalókat, és festek egy másik, egy új Vermeert tanúk szeme láttára!" – fűzte hozzá.

(9) A festményhamisítás másik mestere John Myatt. Őt 1995-ben tartóztatták le, miután közel 200, főként modern festő neve alatt készített hamisítványt dobott piacra. Saját becslése szerint 120 általa készített tökéletes hamisítvány kering a műtárgypiacon. Pontosabban fogalmazva: a kiválasztott mester stílusában, ecsetvonásaival, színkezelésében egy újat fest, ami ismeretlenként felbukkanva a műkincspiacon milliókat ér. A kérdésre, hogy miért ennyire páratlan a hasonlóság, azt válaszolta: „Belemászom a művészek fejébe és életébe." Sarkos véleménye volt a műkincskereskedelemről: „Felháborítóan nagy mennyiségű pénzek cserélnek gazdát, aminek az a következménye, hogy az emberek elidegenednek a művészettől. Az emberek tudják, hogy a szakértők gyarlók és hibáznak."

(10) Wolfgang Beltracchi harmincöt éven át festett szinte csak modern festők – Ernst, Fernand Léger, Heinrich Campendonk, André Derain, Max Pechstein – stílusában. A hamisítványokat egy segítőjével és a feleségével, Helene Beltracchival közösen a nemzetközi műkincspiacon értékesítette. Olyan eltűnt modern művekre koncentrált, amelyeknek nyoma veszett a második világháború alatt, de maradt fenn róluk írásos emlék, viszont fotó, másolat vagy bármiféle részletes leírás nem. A leírások alapján a festő stílusában megfestette ezeket a képeket, a galériák, a kereskedők, gyűjtők pedig versenyre keltek a „megkerült" műtárgyakért.

(11) Beltracchi igazi tehetség. Még Max Ernst festő özvegyét, Dorothea Tanningot is sikerült megtévesztenie, noha ő maga is festőművész. Az egyik hamisítványra azt mondta, hogy férje legszebb alkotása, amit valaha is látott. Beltracchi – állítása szerint – egyetlen hamisítványnál sem vett igénybe technikai segítséget; sem vetítőt, sem raszterhálót[2] nem használt. Az évek során körülbelül ötven különböző festő bőrébe bújt. „Miért kellene körülményesen vázlatot vetítenem, ha egyszer csuklóból meg tudom festeni a képet?"

(12) Beltracchi rendkívüli vagyonra tett szert, de a fényűző élet nem tartott örökké. Egy galériatulajdonos-művészettörténész 2008-ban gyanút fogott egy Campendonk-festmény hátulján látható galériahitelesítő irat láttán. A jelzést látva biztos volt benne, hogy a kép nem lehetett az Alfred Flechtheim nevű gyűjtőé. Egy másik becsapott galériás is gyanakodni kezdett egy kép miatt, ezért felbérelt egy detektívet, aki hamar kiderítette, hogy a hamis festmény hitelesítő dokumentációjában megnevezett Werner Jägersnek sosem volt művészeti gyűjteménye.

[1] aktuális (piaci) értékét szakértővel meghatároztatod

[2] raszter: fotó-technikai feldolgozásnál a képfelbontás egysége, vagyis az egy négyzetcentiméterre jutó képpontok száma (Forrás: *Idegen szavak gyűjteménye*)

(13) Beltracchi néhány további apróságban sem volt elég körültekintő: ügyelt ugyan arra, hogy régi vásznakat használjon, és régi – éppen ezért gyakran méregdrágán beszerezhető – fakeretekre feszítse ki a képeit. Hibázott azonban akkor, amikor egy Léger- és egy Max Pechstein-festményt ugyanabból a fából származó fakeretre rögzített. A rendőrség laboratóriuma könnyedén kimutatta a furcsaságot.

(14) Beltracchit tizennégy kép miatt ítélték el. Valójában a nagyjából harmincöt éven át tartó hamisítói pályafutása alatt több ezer hamis képpel teríthette a műkincspiacot. 2011-ben Beltracchit hat, feleségét négy év börtönre ítélték. Esete nagy port kavart Németországban és a nemzetközi műkereskedelemben. Különleges képességeit és tehetségét kevesen vonják kétségbe. Az emberek többségében pedig egyenesen rajongást váltott ki azzal, hogy felfedte a műkincspiac abszurditását. Napjainkban a saját alkotásaiért sorban állnak a gyűjtők.

Az írás szerzője Kajdocsi-Gera Ildikó, festő, grafikus.
A feladatlap bázisszövege az eredeti forrásszöveg módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jött létre.
Forrás: http://davincistudio.hu/festok/festmenyhamisitas-tenyek-es-tortenetek.

1. Egészítse ki a másolat és a hamisítvány sajátosságait bemutató mondatokat! Ügyeljen arra, hogy a kiegészítéssel létrejött mondatok tartalmilag és nyelvileg is helyesek legyenek! (3, 4)

A festménymásolatokról könnyen megállapítható, hogy nem eredetiek, mivel nem teszik rá *a festő kézjegyét / aláírását*, valamint elkészítésükkor nem használnak *régi anyagokat*. A festményhamisítók célja általában a(z) *eredetivel / festő többi alkotásával* egyező műalkotás létrehozása és *anyagi haszon* / *pénz / vagyon* szerzése.

Hasonló tartalmú, ám eltérő megfogalmazású helyes válasz is elfogadható.
Csak akkor adható pont, ha a kiegészítéssel létrejött tagmondat / mondatrész tartalmában és nyelvileg is helyes.

Adható **4**, 3, 2, 1, 0 pont.

2. Mit jelentenek az alábbi idézetek aláhúzott szavai, kifejezései? Fogalmazza át a megadott részleteket úgy, hogy az aláhúzott szövegrészt hasonló értelmű szavakra, kifejezésekre cseréli!

a) „Egy-egy kiváló műalkotás gyakran páncélozott, többszörösen védett, titkos széfek mélyén pihen.”
Nem hozzáférhető / nem tekinthető meg / féltve őrzött / elzárt helyen őrzött

b) „Belemászom a művészek fejébe és életébe.”
Átveszem a művészek gondolkodásmódját. / Beleképzelem magukat a festők helyzetébe. / Szinte eggyé válok a művészekkel.

c) „…120 általa készített tökéletes hamisítvány kering a műtárgypiacon.”
120 általa készített tökéletes hamisítványt / értékesítenek / forgalmaznak / árulnak / adnak-vesznek a műtárgypiacon.

d) „…az emberek elidegenednek a művészettől.”
Az emberek távol kerülnek / eltávolodnak a művészettől / Megszakad az emberek kapcsolata a művészettel / Nem érzik közelinek a művészetet.

e) „…ha egyszer csuklóból meg tudom festeni a képet?”
önállóan / könnyedén / gond nélkül / problémamentesen / segítség nélkül / megerőltetés nélkül

Más, az aláhúzott kifejezést pontosan megmagyarázó kifejezés is elfogadható, amennyiben egyértelműen megvilágítja a megjelölt szövegrész értelmét. A pont akkor is megadható, ha a vizsgázó nem mondat formájában fogalmazta meg helyes válaszát.

Adható részfeladatonként 1-1 pont, amennyiben az aláhúzott szót valamilyen más, hasonló értelmű kifejezéssel helyettesítette.

Összesen adható **5**, 4, 3, 2, 1, 0 pont.

3. Milyen logikai viszony van az alábbi mondatpárok között? Írja a két mondat közé a megfelelő logikai viszony betűjelét!

a) B) **b)** C)
Helyes válaszonként adható 1 pont, amennyiben a vizsgázó a helyes válaszon kívül mást nem írt.
Összesen adható **2**,1,0 pont.

4. A szöveg kritikus megállapításokat tesz a műkincspiac jelenlegi helyzetéről.
Milyen problémák vannak / voltak jelen a szöveg szerint a műkincskereskedelemben? Nevezzen meg négy, egymástól különböző problémát! (5, 6, 7, 9)

Lehetséges válaszok:
- *A piacon forgalomban lévő művészeti alkotások 50 százaléka hamisítvány. / A műkincspiacon rengeteg hamis kép van forgalomban.*
- *Egy-egy kiváló műalkotás elzártan pihen páncélozott, többszörösen védett titkos széfek mélyén.*
- *A közelmúltig megfelelő dokumentáció nélkül is lehetett értékes műtárgyat vásárolni.*
- *A szakértők gyarlók és hibáznak. / Nem mindig tudják megkülönböztetni az eredetit a hamisítványtól.*
- *Nagy mennyiségű pénz cserél gazdát.*
- *A festményekért kapott pénzt nem az alkotókat gazdagítja.*

Hasonló tartalmú, ám eltérő megfogalmazású helyes válaszok is elfogadhatók. Csak egymástól eltérő információtartalmú válaszokra adható pont. Elfogadható olyan, tartalmában helyes válasz is, amely nem alkot teljes mondatot.
Adható **4**, 3, 2, 1, 0 pont.

5. A 4. és a 7. bekezdés alapján nevezzen meg a festményhamisítás lehetséges személyes céljai és indítékai közül egyet-egyet! Támassza alá válaszát a 8–10. bekezdésből vett idézettel! (Az idézet rövidebb, ám a lényeget tartalmazó, pontos részlete is elfogadható.)

a) a hamis festmény elkészítésének személyes célja: *anyagi haszonszerzés*
az egyik festményhamisító életével kapcsolatos, a személyes célt alátámasztó idézet:

Lehetséges válaszok:
„A második világháború alatt több általa megálmodott, korábban nem létező Vermeer-képet adott el a Hollandiát megszálló német hadsereg vezetésének.” (8)

„Őt 1995-ben tartóztatták le, miután közel 200, főként modern festő neve alatt készített hamisítványt dobott piacra. Saját becslése szerint 120 általa készített tökéletes hamisítvány kering a műtárgypiacon.” (9)
„A hamisítványokat egy segítőjével és a feleségével, Helene Beltracchival közösen a nemzetközi műkincspiacon értékesítette.” (10)

1 pont adható a helyesen megnevezett személyes célra. Más, hasonló jelentésű kifejezés is elfogadható.
További 1 pont adható az ezt alátámasztó idézetre. Az idézet rövidebb, ám a lényeget tartalmazó, pontos, az eredetivel egyező részlete is elfogadható
A hamisító életéből vett adatra önmagában nem adható pont.
Összesen adható **2**, 1, 0 pont.

b) a festményhamisító lehetséges személyes indítéka: *tehetség, zsenialitás bizonyítása; becsvágy*
az egyik festményhamisítótól származó, az említett személyes indítékot igazoló idézet:

Lehetséges válaszok:
„Sokkal jobbat csinálok annál. Csak adjanak hozzávalókat, és festek egy másik Vermeert!” (8)
„Belemászom a művészek fejébe és életébe.” (9)

1 pont adható a helyesen megnevezett indítékra. Más, hasonló jelentésű kifejezés is elfogadható.
További 1 pont adható az ezt alátámasztó idézetre. Az idézet rövidebb, ám a lényeget tartalmazó, pontos, az eredetivel egyező részlete is elfogadható. Csak az idézetre nem adható pont.

Összesen adható **2**, 1, 0 pont.

6. A szöveg bevezetése általános jelleggel kiemeli a szöveg néhány fontos gondolatát, megállapítását.

a) Támassza alá a 13–14. bekezdésből vett konkrét példával az 1. bekezdés alábbi megállapítását!

Az eredetvizsgálat ma már technikai eszközöket is használ.

A rendőrség laboratóriuma leleplezte, hogy Beltracchi különböző festők nevében készült képeihez ugyanabból a fából készült keretet használt.

Tartalmában megegyező, más megfogalmazású válasz is elfogadható.
Adható **1**,0 pont.

b) Az 1. bekezdés melyik általános gondolatát fejtik ki a szöveg alábbi megállapításai? Idézze a bevezető bekezdés megfelelő részletét!

A hamisító a leírások alapján az eredeti festő stílusában „tökéletesen” megfestette a képeket, a galériák, a kereskedők, a gyűjtők pedig versenyre keltek a hamis képekért.

Némelyik oly kiváló munka, hogy már komoly története és utóhatása van.

A mondat releváns részének pontos idézésére is adható pont.
Adható **1**,0 pont.

Az egyik hamisító a nagyjából 35 éven át tartó hamisítói pályafutása alatt
több ezer hamis képpel teríthette a műkincspiacot.

a hamis művek továbbra is elborítják a piacot…

A mondat releváns részének vagy egészének szó szerinti idézésére is adható pont.
Adható **1**,0 pont.

7. A szöveg három híres hamisító tevékenységét ismerteti. Melyikre igaz(ak) az alábbi megállapítások? Írja a megállapítások mellé az adott hamisító(k) nevét jelző betűjele(ke)t! Két olyan állítás van, amelyhez két betűjelet kell beírni.

A: Han van Meegeren
B: John Myatt
C: Wolfgang Beltracchi

Az eredeti művész által már megalkotott, később elveszett festményeket teremtett újra. **C**
Soha nem létezett festményeket hamisított az eredeti művész stílusában. **A, B**
Főként modern festőket hamisított. **B, C**
Nem festményhamisításért tartóztatták le. **A**

A helyesen kitöltött sorra adható 1 pont, amennyiben a vizsgázó valamennyi jó választ föltüntette és mást nem írt oda.

Összesen adható **4**, 3, 2, 1, 0 pont.

8. Adjon 3-6 szóból álló, az adott szövegrész tartalmát összegzően kifejező címet a szöveg alábbi bekezdéseiből álló szövegrészeknek! A címben ne használjon tulajdonnevet! (A címadásban szereplő szavak számába beleszámít a névelő is.)

Lehetséges válaszok
a) 2-3. bekezdés: *A festménymásolatok készítése / A festménymásolatok jogi és technikai jellemzői / A festménymásolás jogi és etikai vonatkozásai*
b) 8-9. bekezdés: *„Új” képek híres festőktől* / *Két híres hamisító*
c) 10-14. bekezdés: *Hamis festményekből aranyélet, majd börtön / Egy ügyes hamisító trükkjei / Egy hamisítói pálya tündöklése és bukása / Rosszra használt tehetség*

Más, a megadott bekezdések tartalmát összegzően kifejező megoldás is elfogadható.
Nem adható pont olyan válaszra, amely háromnál kevesebb vagy hatnál több szóból áll és/vagy tulajdonnevet tartalmaz.
Nem adható pont olyan válaszra sem, amely nem fejezi ki összegzően a megadott bekezdéseket, hanem pl. csak valamely részére utal.

Összesen adható **3**, 2, 1, 0 pont.

9. Wolfgang Beltracchi harmincöt éven át hamisított festményeket. Milyen tényezők okozták sikerét, és mi vezetett a bukásához? Nevezzen meg két-két tényezőt!

Lehetséges válaszok

Sikerének okai	Bukásának okai
Nagy kereslet volt azon festők műveire, akiket hamisított, és akiknek stílusát jól ismerte.	Hibázott abban, hogy ugyanolyan keretet használt két különböző festő neve alatt készített hamisítványhoz.
Felesége segítségére volt.	Több esetben hibázott a festményhez mellékelt dokumentáció terén.
Olyan festményeket hamisított, amelyekről nem volt fénykép, csak írásos emlék.	Egy becsapott galériás detektívet fogadott, hogy leleplezze a hamisítót.
Rendkívüli tehetséggel rendelkezett.	Nem volt elég körültekintő.

Más, tartalmukban megegyező válaszok is elfogadhatók. Elfogadható olyan, tartalmában helyes válasz is, amely nem alkot teljes mondatot.
Adható helyes válaszonként 1 pont, összesen **4**, 3, 2, 1, 0 pont.

10. Döntse el, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak! Az állítás melletti oszlopban a „hamis” vagy „igaz” szó feltüntetésével jelezze döntését!

Az eredetivel mindenben egyező másolatot olyan képről lehet készíteni, amelynek alkotója legalább 70 éve elhunyt.	**Hamis**
Beltracchi nem használt raszterhálót Max Ernst festményének hamisítása során.	**Igaz**
Volt olyan év, amikor Wolfgang Beltracchi és John Myatt is adhatott el hamis képet a műkincspiacon.	**Igaz**

Soronként minden helyes válaszra 1 pont adható.
Összesen adható **3**, 2, 1, 0 pont.

11. Olvassa el a szövegben szereplő személyekre vonatkozó megállapításokat, és válaszoljon a hozzájuk kapcsolódó kérdésekre!

a) *Becslést fogalmazott meg arról, milyen arányban vannak forgalomban a műkincspiacon hamis festmények.*
Mi a teljes neve ennek a személynek? ***Yann Walther***
Mi a foglalkozása vagy beosztása? ***(intézet)vezető***

Soronként 1-1 pont, összesen **2**, 1, 0 pont adható.

b) *A szöveg alapján hitelesen kijelenthető erről a személyről, hogy az illetőnek soha nem volt műgyűjteménye.*

Mi a teljes neve? ***Werner Jägers***
Miért feltételezték róla, hogy volt műgyűjteménye? ***A hamis festmény dokumentációjában hivatkoztak a gyűjteményre.***

Soronként 1-1 pont, összesen **2**, 1, 0 pont adható.

Az Irodalmi feladatlap megoldásának értékelése, pontozása

- A feladatsor értékelése a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét.
- A javító tanár csak az útmutatóval lényegében egyező tartalmú választ értékelheti pontokkal. A megfogalmazás természetesen eltérhet a javítási útmutatótól. Több helyes válasz esetében a lehetőségek vagy külön sorban szerepelnek, vagy / jel különíti el őket egymástól.
- A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. Fél pont nem adható.
- Amennyiben a vizsgázó a feladatban előírtnál több választ ír, akkor az első (megadott számú) megoldást kell figyelembe venni.
- A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

Irodalmi feladatlap

1. a) Olvassa el az alábbi verset! Egészítse ki a 2. sort, és adja meg a mű szerzőjének nevét!

Eddig Itália földjén termettek csak a könyvek,
S most _____ is ontja a szép dalokat.
Sokra becsülnek már, a hazám is büszke lehet rám,
Szellemem egyre dicsőbb, s általa híres e föld!
(Berczeli Anzelm Károly fordítása)

Az idézetből kihagyott szó: **Pannónia**
A szerző teljes neve: **Janus Pannonius**

A vers helyes kiegészítésére ÉS a szerző teljes nevére 1 pont adható.
Adható 1, 0 pont

b) Húzza alá az alábbi táblázatban az a) feladatban olvasható versre igaz elemeket! Oszloponként egy-egy elemet kell kiválasztania.

A vers műfaja	Verselési rendszere	A vershez kapcsolódó korstílus
óda	**időmértékes**	**reneszánsz**
epigramma	ütemhangsúlyos	barokk
elégia	szabadvers	klasszicizmus

3 jó megoldás: 2 pont; 2-1 jó megoldás: 1 pont. Pont akkor adható, ha a helyes válaszon kívül a vizsgázó mást nem jelölt meg. Más egyértelmű jelölés is elfogadható.

Adható: 2, 1, 0 pont

2. Adja meg a listából annak a szereplőnek a nevét, akire a leírás vonatkozik!
Geraszim / Akakij Akakijevics / Tót Lajos / Biberach / Éva / Ivan Iljics / Lucifer / Vizy Kornélné / Estella / Szeredás Emerenc / az Éj / Gertrudis / Szakhmáry Zoltán

a) Gyilkosság áldozata lett.
Ezt mondja a címszereplőről: „Ez a lány tiszta. Azt szeretem benne, hogy oly roppant tiszta és ügyes is."
A budai, úri-polgári világ értékrendjét képviseli.

A szereplő neve: Vizy Kornélné

b) Paraszti származású.
A társadalmi elvárások szerinti életet élő szereplőkkel szemben őt hiteles, erkölcsös embernek mutatja a mű.
A haldokló főszereplőnek ezt válaszolja, amikor ő azt kérdezi, miért fáradozik érte ennyire: „*Mind meghalunk egyszer. Mért ne igyekeznék?"*

A szereplő neve: Geraszim

c) Ellenfelének ezt mondja: "Együtt teremténk: osztályrészemet /Követelem."
Ő a tagadás ősi szelleme.
Álmot bocsát a két főhősre.

A szereplő neve: Lucifer

Adható helyes válaszonként 1 pont.
Összesen adható 3, 2, 1, 0 pont

3. a) Az irodalmi dominókon magyar költők neve, verseik címe, illetve a művekkel kapcsolatos megállapítások szerepelnek. Rakja sorrendbe a dominókat!
– Az 1. dominó jobb oldala a sorrendben utána következő dominó bal oldalához illeszkedjen!
– Ügyeljen arra, hogy az utolsó dominó jobb oldala és az első dominó bal oldala is kapcsolódjon egymáshoz!
– A dominókon szereplő négy versből részleteket is olvashat, ezek segíthetik a feladat megoldását.

1. dominó

Berzsenyi Dániel: *A közelítő tél*	a világ egységének hiányát ismétléses alakzatokkal, életképszerű képekben ragadja meg

2. dominó

Ady Endre: *Kocsi-út az éjszakában*	a mű első két versszaka a témakijelölést tartalmazza

3. dominó

Kölcsey Ferenc: *Himnusz*	elégikus hangoltságú létösszegző gondolati tartalom időmértékes verselésben

4. dominó

Zrínyi Miklós: *Szigeti veszedelem*	a dicső nemzeti múltat és a tragikus közelmúltat állítja szembe

Adja meg a dominók sorrendjét!
1. dominó **2.** dominó **4.** dominó **3.** dominó
Egy összetartozó pár 1 pont. **Adható összesen 3**, 2, 1, 0 pont.

A feladat megoldását segítő versrészletek:

I. versrészlet

Én az ki azelőtt iffiu elmével
Játszottam szerelemnek édes versével,
Küszködtem Viola kegyetlenségével:
Mastan immár Mársnak hangassabb
versével

Fegyvert, s vitézt éneklek, török hatalmát
Ki meg merte várni, Szulimán haragját,
Ama nagy Szulimánnak hatalmas karját,
Az kinek Europa rettegte szablyáját.

II. versrészlet

Vár állott, most kőhalom,
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virúl
A holtnak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvánk hő szeméből!

III. versrészlet

Minden Egész eltörött,
Minden láng csak részekben lobban,
Minden szerelem darabokban,
Minden Egész eltörött.

Fut velem egy rossz szekér,
Utána mintha jajszó szállna,
Félig mély csönd és félig lárma,
Fut velem egy rossz szekér.

IV. versrészlet

Hervad már ligetünk, s díszei hullanak,
Tarlott bokrai közt sárga levél zörög.
Nincs rózsás labyrinth, s balzsamos illatok
Közt nem lengedez a Zephyr.

b) Az a) feladatrészben idézett I., II. és III. versrészlet három különböző stílustörténeti korszakban keletkezett. Töltse ki a táblázatot a korszakokra vonatkozó állítások betűjelének megadásával! Egy betűjel csak egyszer használható fel.

barokk (I. versrészlet)	**romantika** (II. versrészlet)	**századfordulós / klasszikus modernség** (III. versrészlet)
A, C	**D, E**	**B, F**

A) a vallásos áhítat kifejezése mellett meghatározó témája a rendkívüli hősök ábrázolása
B) szecessziós, szimbolikus-allegorikus kifejezésmód, a jelentés elbizonytalanítása jellemzi
C) a 17. században Európa-szerte elterjedt korstílus jellegzetes stílusjegye a mozgalmasság
D) a korszak meghatározó eszménye az egyénre és a nemzetekre vonatkozó szabadságvágy
E) művészetfelfogására a szabályok elutasítása, a művészi önkifejezés szabadsága jellemző
F) a korszakban több egymástól jelentősen eltérő művészi törekvés él egymás mellett, amelyeknek egyik közös jegye az új formanyelv kialakítására törekvés

6 jó válasz 3 pont; 5–4 jó válasz 2 pont; 3–2 jó válasz 1 pont; 1–0 jó válasz 0 pont
Adható 3, 2, 1, 0 pont.

4. Olvassa el Kosztolányi Dezső Őszi reggeli című versét, majd válaszoljon a kérdésekre!

Ezt hozta az ősz. Hűs gyümölcsöket
üvegtálon. Nehéz, sötét-smaragd
szőlőt, hatalmas, jáspisfényü kört,
megannyi dús, tündöklő ékszerét.
Vízcsöpp iramlik egy kövér bogyóról
és elgurul, akár a brilliáns.
A pompa ez, részvéttelen, derült,

magába-forduló tökéletesség.
Jobb volna élni. Ámde túl a fák már
aranykezükkel intenek nekem.

a) Milyen stíluseszközökre ismer a szöveg aláhúzott részleteiben? A megadott lehetőségek közül válassza ki a megfelelőt! Egy idézethez egy eszközt rendeljen!

allegória / metafora / metonímia / szinesztézia / megszemélyesítés / halmozás / alliteráció / ellentét

Idézet	Szókép megnevezése
„Nehéz, sötét-smaragd szőlőt, hatalmas, jáspisfényü körtét”	**halmozás**
„tündöklő ékszerét”	**metafora**
„a fák már (…) intenek nekem”	**megszemélyesítés**

Adható 3, 2, 1, 0 pont.

b) Melyik, a fenti Kosztolányi-verssel is kapcsolatba hozható irodalmi fogalom körülírását adtuk meg? Egészítse ki a szöveget a hiányzó elemekkel!

A(z) **toposz** egy olyan irodalmi kép, motívum, amely korokon, kultúrákon és műveken átívelően visszatér, így állandósult, közismert jelentést hordoz. Ilyen motívum lehet például az utazás, az évszakok, napszakok, bizonyos helyszínek (kert, völgy stb.). Kosztolányi Dezső versében is megjelenik a(z) **ősz** mint évszakmotívum, ami a beérkezettség és a halálközeliség jelentéseit hordozza.

Adható: 2, 1, 0 pont

5. Melyik műnemhez tartoznak az alábbi műfajok és művek? Írja be a betűjeleket a táblázat megfelelő helyére!

A) eposz
B) óda
C) tragédia
D) Szophoklész: *Antigoné*
E) Homérosz: *Odüsszeia*
F) Vörösmarty Mihály: *Szózat*

Műnem	A műnemhez tartozó műfaj	Szerző, műcím
Líra	**B**	**F**
Epika	**A**	**E**
Dráma	**C**	**D**

6 jó válasz 3 pont; 5–4 jó válasz 2 pont; 3–2 jó válasz 1 pont; 1–0 jó válasz 0 pont
Adható 3, 2, 1, 0 pont.

A MŰÉRTELMEZŐ SZÖVEGALKOTÁSI FELADATOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI

A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes **értékítélete** eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó **véleménye** eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A műértelmező szövegalkotás (egy mű értelmezése vagy témakifejtő dolgozat/esszé írása) javítási-értékelési útmutatója két részből áll:
I. a mindkét feladattípusra vonatkozó általános értékelési szempontokból,
II. az egyes feladatokhoz tartozó feladatspecifikus értékelési szempontokból.
A megoldás értékelésekor az általános és a feladatspecifikus szempontokat egyaránt figyelembe kell venni.

Az általános értékelési szempontok az elvárható teljesítményt írják le. Amilyen mértékben teljesülnek az egyes szempontokhoz tartozó kritériumok, a javító tanár ezzel arányosan ítéli meg a szempontokhoz rendelt pontszámot.
A feladatspecifikus értékelési szempontok közlik az adott feladathoz kapcsolódó lehetséges tartalmi elemeket, valamint a konkrét feladatkiírás függvényében megítélhető pontszámokat. **A lehetséges tartalmi elemek felsorolása nem jelenti azt, hogy a helyes feladatmegoldásban valamennyi elemnek szerepelnie kell. A lehetséges tartalmi elemekben adott választól eltérő minden jó megoldás értékelendő.** Nem elvárt a javítási-értékelési útmutató szakmai nyelvének használata.

Az értékelés során kizárólag a kitűzött két feladat valamelyikére adható pont. A vizsgázó összesen 0 pontot kap, amennyiben a feladatot egyáltalán nem oldotta meg, továbbá ha nem a feladat témájáról írt. Ebben az esetben a szerkezet és a nyelvi minőség pontszáma is csak 0 lehet.

A műértelmező szövegalkotás során a vizsgázó a két különböző szövegalkotási feladatból választ egyet. Ha a vizsgázó két feladatot is megoldott, és nem jelezte egyértelműen, melyiket szánja végleges megoldásnak, a sorrendben először szereplő feladatot kell értékelni.

Értékelni csak az adott két téma egyikéről szóló dolgozatot lehet.

Általános értékelési elvek

1. A szövegalkotási feladatok értékelése a teljesítménytartományokban közölt kritériumok, valamint az adott feladathoz tartozó lehetséges tartalmi elemek figyelembevételével történik. A lehetséges tartalmi elemekben megfogalmazott fogalmi kifejtettség nem kritériuma a maximális pontszámnak.

2. A javítási-értékelési útmutató leírja a tartalmi minőségre (elérhető: 30 pont), a szövegszerkezetre (elérhető: 5 pont) és a nyelvi igényességre (stílus, nyelvhelyesség) (elérhető: 5 pont) adható pontok teljesítménytartományait. A teljesítménytartományokon belül az értékelő dönt az elért pontszámról.

3. Az értékelő a dolgozatot a három értékelési szemponton belül abba a teljesítménytartományba sorolja be, amely kritériumainak az a leginkább megfelel. A teljesítménytartományokon belül – a megfelelés mértékének, arányának megfelelően – az

értékelő dönt az elért pontszámról. Az elvárt terjedelemtől való eltérés pontveszteséggel jár, ideértve az alacsonyabb vagy a jelentősen magasabb szószámú kidolgozást.

4. Az értékelő tanár a dolgozatban jelöli a tartalmi, a szövegalkotási, a nyelvhelyességi és a helyesírási hibákat, valamint a feladatkiírás szempontjából releváns válaszelemeket. A jelöléshez, valamint a helyesírási hibák pontozásához a mellékletben közöltek az irányadók.

Tartalmi minőség – adható összesen 30 pont. A bázisszöveg és a feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek megfelelése a feladat szempontjainak, szövegbázisának; a problémaérzékenység, lényeglátás, tématartás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás szerint. Terjedelem: 500–800 szó.	
30–25 pont	a feladatban kijelölt valamennyi értelmezési szempontra utal, kitér, válaszol; kifejtett, indokolt, tárgyszerű állítások, következtetések; ítélőképesség, releváns értékítélet; az értelmezési szempontoknak megfelelő tájékozottság (fogalmak, indokolt példák, hivatkozások) meggyőző alkalmazása
24–19 pont	részleges megfelelés a feladat szempontjainak; helyenként kifejtetlen állítások, következtetések; az értelmezési szempontoknak megfelelő tájékozottság (fogalmak, indokolt példák, hivatkozások) részben elfogadható alkalmazása, esetleges tárgyi tévedések; több elemében helytálló kifejtés, releváns vélemény
18–13 pont	jellemzően hiányos megfelelés a feladat szempontjainak; kevés releváns, kifejtett állítás, helyenként megalapozatlan következtetések; korlátozott fogalmi tájékozottság, előfordul tárgyi tévedés; törekvés releváns vélemény megfogalmazására
12–7 pont	alig reflektál a feladatban adott szempontokra; többségében felületes közlések, megalapozatlan állítások; hiányos tárgyi-fogalmi tudás, esetenként alapvető félreértések; törekvés azonosítható vélemény megfogalmazására
6–0 pont	nem reflektál a feladatban adott szempontokra, sok tartalmatlan közlés, hiányzó vagy téves fogalomhasználat; félreértések, alig vagy nem azonosítható álláspont

Szövegszerkezet – adható összesen 5 pont. A felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem: 500-800 szó) szerint.	
5-4 pont	tudatosan felépített gondolatmenet; arányos tagolású szerkezet: bekezdések, felvezetés, kifejtés, lezárás; elvárt terjedelem (+/– 50 szó)
3-2 pont	részben rendezett gondolatmenet; aránytalan, erőltetett és/vagy hiányzó szerkezeti egységek (bekezdések, felvezetés, kifejtés, lezárás) elvárt terjedelem (+/– 50 szó)
1-0 pont	bizonytalan, azonosíthatatlan gondolatmenet; kirívó szövegtagolási hibák, hiányok; elvárt alatti terjedelem (450 szónál kevesebb)
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) – adható összesen 5 pont a nyelvi regiszter, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.	
5–4 pont	megfelelő nyelvi regiszter; választékos, világos megfogalmazás és mondatszerkesztés; pontosan alkalmazott, az értelmezési szempontokhoz illő gazdag szókincs; kifejező, árnyalt, következetes előadásmód; 1, esetleg 2 kisebb nyelvhelyességi hiba
3–2 pont	választékosságra törekvés, bizonytalanság a nyelvi regiszterben, mondatszerkesztési, szókincsbeli pontatlanságok, néhány, az értelmezést nem befolyásoló nyelvi, nyelvhelyességi hiba
1–0 pont	a szövegre jellemző az igénytelen, pongyola nyelvhasználat; a megértést alapvetően gátló stilisztikai, nyelvhelyességi hibák, szegényes, szétesős mondatszerkesztés; sivár szókincs, értelemzavaró szóhasználat

MŰÉRTELMEZŐ SZÖVEGALKOTÁS: EGY MŰ ÉRTELMEZÉSE

Értelmezze Babits Mihály *Alkonyi prológus* című költeményét! Milyen érzések, viselkedésformák kötődnek a versben az alkonyhoz? Tárja fel, hogy a vers beszélője szerint az alkonyt milyen jellemvonásai teszik a műalkotás, a dal születését segítő napszakká! Mutassa be néhány példa segítségével a költői eszközök jelentésalakító, hatáskeltő szerepét a versben!

Babits Mihály
ALKONYI PROLÓGUS[3]

Itt van az alkony, jó takaró
a hegyek orrán lilul a hó
itt van az alkony, csittul a zaj:
elhallgat a fény és fölvillan a dal.

Villanj csodavillany, villanj csodanóta
ki fájsz a szívemben ki tudja mióta?

[3] Prológus: bevezető

Mióta daloltam, amióta lettem:
mert fájni születtem, ki dalra születtem
s még messzire zenghetsz majd mostoha dal,
megéri, megéri, aki fiatal.

A nappal, a lárma űzött a magányba,
hol senki se hallott, a puszta homályba:
most itt van az alkony, most jer elő,
mint éji merénylő, titkos szerető:
mert kedves az alkony annak, aki lázad
és kedves az alkony annak, ki szeret:
elhagyni ilyenkor, ki csábul, a házat
s nem tűrni az égnél lentebb födelet.
Az ég is ilyenkor kitakarózik
és emberi szemnek kirakja a kincsét;
a lélek az égbe fölakarózik,
mozgatja a szárnyát és rázza bilincsét:
Dal, éji merénylő, titkos szerető,
dal, mostoha lélek, most jer elő:
másnak csupa fátyol, neked csupa látás,
itt van az alkonyat, itt van az áldás.

(1909)

Babits Mihály *Összes versei 1906–1910* (Babits Mihály Összes versei. Kritikai kiadás, 2.). Sajtó alá rendezte Kelevéz Ágnes. Argumentum – Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet, Budapest, 2022, 539.

A Tartalmi minőség szerint akkor helyezhető a dolgozat a legmagasabb kategóriába, ha a vizsgázó

a) bemutatja, milyen érzések, viselkedésformák kapcsolódnak az alkonyhoz,
b) föltárja, hogy az alkonyt milyen tulajdonságai teszik az alkotás, a dal születését segítő napszakká,
c) néhány példa segítségével bemutatja a költői eszközök jelentésalakító, hatáskeltő szerepét a versben.

Lehetséges tartalmi elemek:

A *Javítási-értékelési útmutató* lehetséges tartalmi elemeitől eltérő megoldás is elfogadható és értékelendő, amennyiben az megfelel a feladatkiírásnak és az értékelés általános elveinek, szempontjainak. A lehetséges tartalmi elemek felsorolása nem jelenti azt, hogy a helyes feladatmegoldásban valamennyi elemnek szerepelnie kell.

I. Az alkony motívumának értelmezései
(„Milyen érzések, viselkedésformák kötődnek a versben az alkonyhoz?”)

- a versbeszélő nem egyszerűen az alkonyat leírását adja, hanem értelmezi és belső jelentéssel ruházza fel, így a természeti kép többrétegű metaforikus, jelképes struktúrává válik: az alkonyati világ a versben egyszerre értelmezhető mint külső táj, időbeli folyamat, lelkiállapot, ihletforrás, lélekállapot, elmúlásjelkép
- az alkony mindenki számára ismerős, közös emberi tapasztalat; Babits költészetében visszatérő, szimbolista-impresszionista versnyelven megalkotott motívum (pl. az Esti kérdésben megjelenő takarómotívum)

- az alkony a lezárás, az elcsendesedés ideje, ami a mélyebb összefüggések megtalálásának és az alkotás létrehozásának lehetőségét is nyújtja („csittul a zaj”, „elhallgat a fény”, „fölvillan a dal”)
- az alkony egyúttal új kezdet is, másfajta látásmódot, ihletett állapotot kínál a lírai én számára, aki ekkor válhat képessé hozzáférni a magában hordozott „csodanótához”
- az alkony napszaktoposza a versben egyszerre hordozza a fájdalmat és a megbékélést („fájni születtem”; „itt van az alkonyat, itt van az áldás”)
- az alkony a nappal és az este, illetve a különféle lét- és tudatállapotok közti átmenetet is jelöli (a fény fokozatos eltűnése párhuzamba állítható a bizonyosság lezárulásával)
- a lírai én olyan pillanatból szemléli a világot és magát, amelyben a környezete, a dolgok jelentése és ő maga is éppen átalakulóban van
- az alkony és a nappal szembeállítása: a lármás és fényes nappallal szemben az alkony annak kedves, „aki lázad”, „ki szeret”, aki az élet nagy kérdéseinek átélésére, bölcseleti, transzcendens tapasztalatok megragadására vágyik („a lélek az égbe akarózik”)
- az alkony mint napszaktoposz a költészetben nem csupán a naplemente természeti jelenségét, hanem az emberi élet alkonyát, a végességgel való szembesülést is jelentheti
- a vers elején az alkony természeti látványként jelenik meg: a naplemente képét egybekapcsolja a tél évszaktoposzával („lilul a hó”) és a kint-bent / közel- távol térviszonyokkal
- a versben a külső természeti környezet és a belső lelkiállapot szorosan összekapcsolódik (a természet a lírai én tudatállapotának közvetítője)
- a lírai én egyszerre szemlélője és alakítója a motívumnak: érzésein, gondolatain keresztül mutatja be az alkonyt, érzésvilága összetett: melankólia, beletörődés, izgatottság, remény és sztoikus nyugalom is átszövi a költeményt
- a versbeszélő önreflexiója egybekapcsolódik az alkotás és létezés nagy kérdéseivel, ezáltal a a vers személyesebbé válik, nem a tárgyias karakterű bölcseleti megközelítés jellemzi

II. A alkony mint a műalkotás születését segítő napszak

(„Tárja fel, hogy a vers beszélője szerint az alkonyt milyen jellemvonásai teszik az alkotás, a dal születését segítő napszakká!”)

- a vers olvasható ars poeticaként, mert az alkonyat motívumát szorosan összekapcsolja a művészi önazonosság és a költői megszólalás lehetőségeinek kérdéskörével, az alkonyatot egy új szellemi, alkotói, művészi állapot kiindulópontjaként értelmezi
- az alkony a fény és a sötét, a lárma és a csend határán állva teremti meg azt a különleges pillanatot, amely a műalkotás létrejöttéhez, az ihlet kibontakozásához vezethet
- az érkező sötétség a versben az újdonság keresésének bátorságához kapcsolódik
- az alkonyhoz a művészi alkotáshoz hasonló személyes, intim érzések kapcsolódnak
- a cím minőségjelzős szószerkezetét látszólag ellentétes jelentések alkotják: első olvasásra úgy tűnhet, hogy az „alkonyi” és a „prológus” ellentétes tartalmi viszonyban áll, hiszen az alkony egy folyamat végét jelöli; ugyanakkor az alkony valaminek (egy új napszaknak, új állapotnak, érzelemvilágnak) kezdete is
- a cím önreflexív, öntükröző: a „prológus” utalhat magára a költői megszólalásra is (mintha ez a vers egy nagyobb, még ki nem mondott érzés, gondolat vagy gondolati folyamat megfogalmazása, bevezetése, prológusa lenne)
- nemcsak a címben jelenik meg ez a poétikai feszültség: a vers egészében megfogalmazott lírai tapasztalat is összetett; a lírai alany a költészetről, a vers születéséről nem kijelent valamit, hanem áttételesen, többrétűen értelmezhető költői képekben fogalmazza meg élményeit, gondolatait

- az ars poetica-jelleget erősíti az alkotás tapasztalatára és eredményére való többszöri utalás, a dal megnevezése és minősítése (dal, csodanóta, mostoha dal)
- a vers az alkotás folyamatát is megjeleníti, találunk példát az önreflexióra („Villanj csodavillany, villanj csodanóta"; „most jer elő"); a „most" határozószó az aktuális pillanathoz köti az alkotás születését
- az alkotói folyamat intimitását egyszerre mutatja lelki és fizikai természetűnek, tapasztalata, hogy a dal „titkos szerető": a lelket (a szellemet) és a testet egyszerre izgatja, teszi elevenné, a földi lét időlegességén túlmutatóvá
- az alkony alkalmat ad arra, hogy a lírai alanyban régóta élő dal „fölvillanjon", vagyis formát, alakot öltsön (1-2. versszak)
- a 3. versszak az alkotást több, jellemzően a sötétséghez köthető bűnös szabályszegéshez köti (merénylet, szerető) kapcsolja

III. A költői eszközök jelentésalakító, hatáskeltő szerepe

(*„Mutassa be néhány példa segítségével a költői eszközök jelentésalakító, hatáskeltő szerepét a versben!"*)

- a vers költői eszközökben (stílusalakzatok, költői képek) rendkívül gazdag
- a költői képeknek nemcsak díszítő szerepük van, hanem a gondolatmenet megépítésének, a vers intellektuális karakterének meghatározó elemei
- a takaró- és fátyolmotívum
  - „az alkony, jó takaró" (1. vsz.): teljes, főnévi metafora (a névátvitel alapjául szolgáló közös jegy az elfedés, eltakarás gesztusa; az esteledés hozta sötétedés elfedi a nappal látható és érzékelhető tárgyi, környezeti valóságot)
  - a 3. versszak egyik megszemélyesítésben (igei metaforájában) is megjelenik a takarómotívum („Az ég is ilyenkor kitakarózik"), ebből visszakövetkeztethetően az első sor metaforája egy bennfoglalt megszemélyesítést tartalmaz (az alkony takaróként az eget fedi be / az alkony betakarja az eget)
  - a vers egészében értelmezve tehát a „jó takaró" nemcsak befed (nyugalmat, sötétséget hoz, megváltoztatja a nappali érzékelést), hanem, ha levesszük, fel is tár, felszabadít, új tartományokat, titkokat mutat meg (a takarótlan ég az „emberi szemnek kirakja a kincsét"), ehhez a segítő szándékhoz kapcsolódik, hogy „jót-akarónak" is olvashatjuk a hangsort
  - a vers utolsó előtti sorának ellentéte szerint („másnak csupa fátyol, neked csupa látás") a takaróval azonosítható „fátyol" teszi képessé a verset a külvilág számára hozzáférhetetlen, mélyebb, gondolati és érzelmi tartalmak kifejezésére
  - a keleti filozófiákban gyökerező motívum a valóság és illúzió ismeretelméleti kérdésköreit is beemeli a vers értelmezési tartományába
  - a fátyol- és takarómotívum a korai Babists-líra visszatérő képe (bársonytakaró, Mája fátyla)
- „itt van az alkony, csittul a zaj: / <u>elhallgat a fény</u> és <u>fölvillan a dal</u>"
  - **szinesztézia**: a szókép itt két érzékterület **felcserélés**en alapszik (a hétköznapi tapasztalat szerint a fény villan fel és a dal hallgat el, itt ez fordítva szerepel)
  - a **párhuzamos szerkesztésű szerkezet**ben az elemek fordított / keresztező/ tükörképes eljárással szerepelnek (kiazmus), ami rámutat a különböző érzékelési szférák összefüggéseire
  - a szinesztézia alkalmazása megismerő, magyarázó erővel is bír: az alkony és a költészet érzékleti régióinak egybemosása segít megérteni az ihlet, az alkotás fogalmilag nehezen megragadható, sokak számára ismeretlen, misztikus jellegű minőségét; a szinesztézia

leképezi a versben megjelenített különleges pszichikai állapotot is (alkotás, féltudatosság, ihletettség)
- a vers központi motívuma a dal, amit a 2. versszak szerint „ki tudja mióta” hordoz a lírai alany
- a dal főnév különféle alakváltozatai és szinonimái hétszer szerepelnek a versben, többször kiemelt helyzetben (rímhelyzet, sorkezdő helyzet); az ismétlés által létrehozott feszültség miatt a befogadót arra készteti, hogy megfejtse, milyen vers születéséről szól a szöveg
  - „csodanóta”, ami „fáj a szívemben” (2. vsz.) (az egyéni szóösszetételnek és szószerkezetnek sokféle jelentése lehet, például: a csodanóta varázslatos, mágikus hatású vers, ami képes a legmélyebb érzelmeket megfogalmazni)
  - a 2. versszakban a dal szó háromszor kerül elő (daloltam, dalra születtem, mostoha dal): a lírai alany azt állítja magáról, hogy bár fájdalmas a költői hivatás, de ő dalra született; ugyanennek a versszaknak az utolsó két sora azt a lírahagyományban gyakran felbukkanó motívumot fogalmazza meg, miszerint a saját kora által kevéssé megértett verset az utókor még értékelheti
  - a 3. versszak megszólítottja végig a dal, ami csak az alkony idején (a csendben és a sötétben) képes előbújni
  - a 3. versszak két, szó szerint ismétlődő metaforával árnyalja a dal eddig is összetettnek láttatott természetét: a gyilkos, pusztító, kíméletlen jellegét „éji merénylő”, a kacér, izgató jegyeit a „titkos szerető” metafora emeli ki
  - a 3. versszak 5-8. sorának felsorolása megszemélyesítésekkel (lázad, szeret stb.) bontja alá a „csodanóta” természetrajzát
- a versben több erős vizuális erővel bíró, érzékletes költői kép szerepel: pl. a dallal azonosított bilincsét rázó szárnyas lélek
- a vers zenei eszközei, alakzatai:
  - ismétléses alakzatok
    - keretszerűen ismétlődik a vers születésének idejére utaló „itt van” kétszer az első és az utolsó versszakban, ami erősíti azt az értelmezést, hogy a versben emlegetett dal maga az Alkonyi prológus
    - a *most* háromszori ismétlődése ugyanezt az éppen ekkor történő jelenidejűséget erősíti
    - a mostoha szó ismétlése a jelentésmódosulás által feszültséget teremt
  - tiszta rímek (pl. kitakarózik - fölakarózik, kincsét - bilincsét)
- a vers egyfelől a romantikus lírahagyományt követi (az alkony toposza, érzékletes képek), másfelől a modernség eszköztárából is merít (pl. az impresszionista jellegű „lilul a hó”)

TÉMAKIFEJTŐ DOLGOZAT/ESSZÉ ÍRÁSA

A magányos hősök élete, motivációja gyakran láthatatlan. Milyen körülmények késztetik önálló döntéshozatalra és cselekvésre ezeket a hősöket? Legalább három epikai vagy drámai alkotás segítségével mutasson be olyan szereplőket, akik mások életét is meghatározó döntést hoznak, és tetteik komoly következményekkel járnak! Térjen ki arra is, ön szerint léteznek-e napjainkban is ilyen magányos hősök!

Írásműve 500–800 szó terjedelmű legyen!

A **Tartalmi minőség** értékelése során akkor helyezhető a dolgozat a legmagasabb kategóriába, ha a vizsgázó a feladatban megadott szempontok mindegyikét meggyőzően kifejti, azaz

a) bemutatja, milyen körülmények késztetik önálló döntéshozatalra és cselekvésre a magányos hősöket,
b) legalább három, epikus vagy drámai alkotásban szereplő olyan magányos hősről ír, aki mások életét is meghatározó, komoly következményekkel járó tettet vitt végbe,
c) állást foglal arról, hogy léteznek-e napjainkban is magányos hősök.

Lehetséges tartalmi elemek:

A *Javítási-értékelési útmutató* lehetséges tartalmi elemeitől eltérő műválasztás és megoldás is elfogadható és értékelendő, amennyiben az megfelel a feladatkiírásnak és az értékelés általános elveinek, szempontjainak. A lehetséges tartalmi elemek felsorolása nem jelenti azt, hogy a helyes feladatmegoldásban valamennyi elemnek szerepelnie kell.

- A bibliai ***Újszövetség* evangéliumai**ban a húsvéti történetben Jézus magányát ábrázolják az evangélisták. Jézus tisztában van azzal, mi vár rá, sorsát, a rá váró szenvedést tudatosan fogadja el Istentől a megváltás érdekében. A húsvéti történetben magánya a keresztfán teljesedik ki, hiszen egyes tanítványok éppúgy cserben hagyják, mint a Barabbást választó sokaság, vagy a kezeit mosó Pilátus. Jézusnak a kiválasztottság magányában megszülető döntései az Újszövetség szerint őt magát éppúgy meghatározzák, mint tanítványait és az egész emberiséget.
- **Homérosz *Odüsszeia*** című eposzában a főhős, Odüsszeusz számos alkalommal hoz olyan döntést, amely befolyásolja társai életét. Ezek olykor sikeresek, életet mentőek, máskor viszont emberi életeket követelnek (pl. a Küklópsz szigetén). Odüsszeusz vezetőként magányosan irányítja társait, gyakran eltitkolja előlük döntése valódi okait. Fő motivációja az, hogy hazajusson Itahkára, ám döntései mögött gyakran a kíváncsiság és a társai iránti bizalmatlanság húzódik meg. Hazafelé tartó útjának végére társai halála után teljesen egyedül marad, s így érkezik meg Ithakára.
- **Szophoklész Antigoné**ja az ókori görög sorstragédiában az istenek örök törvénye és Kreón zsarnoki parancsa közé kerül. Lelkiismerete parancsára az isteni törvényt követve szembeszegül a király parancsával és eltemeti testvérét, Polüneikészt. A drámában először egyedül marad döntéseivel, szembe kerül húgával és a királlyal is. Döntéséért maga és mások életével fizet.
- **William Shakespeare Hamletje** is magányos hős. A tragédia elején apja szelleme közli vele, hogy valójában gyilkosság áldozata lett. Hamlet e kétes hitelűnek tűnő információ egyedüli birtokosaként válik igazán magányossá, hiszen egyedül kell feldolgoznia a szellem közléseinek következményeit, végrehajtania kéréseit (bosszú, erkölcsi rend helyreállítása). Tettei, döntései motivációjában erkölcsi érzéke, humanista neveltetése éppúgy szerepet játszik, mint szülei és az udvar tagjai iránti összetett érzései. Egyszerre érvényesülő különböző motivációi, magánya a világirodalom legismertebb vívódó hősévé teszik.
- **Defoe *Robinson Crusoe***-ja magányos regényhős. A legendás hajótörött lakatlan szigetén birkózik meg a túlélés kihívásaival: lakhelyet épít, szerszámokat készít, később növénytermesztésbe és állattenyésztésbe kezd. Magánya teljes, hiszen sokáig senki nincs rajta kívül a szigeten. Ebből következően egyedül meghozott döntései Péntek érkezéséig kizárólag őt magát érintik. Péntek érkezése után azonban már nem csupán saját sorsának lesz

irányítója, jellegzetes életfelfogásából fakadó attitűdje nagyban meghatározza a jövevény sorsát, jövőjét, személyiségfejlődését is.

- **Gogol *A köpönyeg*** című elbeszélésének főszereplője, a csinovnyik Akakij Akakijevics Basmacskin is magányos irodalmi alak. Az előnytelen külsejű, egysíkú életet élő, kispénzű, új köpönyegében végre életcélt látó kishivatalnoknak nincs családja, nincsenek barátai. Kollégáihoz sem fűzi közeli kapcsolat. A köpönyeg elkészültéig környezete észre sem veszi, ekkor azonban egy rövid időre fölkelti társai figyelmét, ami hamar elillan, hogy aztán az Akakij Akakijevics halála utáni időszak újra ráirányítsa a figyelmet sorsára. Akakij Akakijevics esetében döntéseit nem azért hozza meg, hogy másokra hasson, inkább a körülmények szerencsétlen alakulása folytán válik élete és végzete másokat befolyásoló tényezővé.
- **Lev Nyikolajevics Tolsztoj Ivan Iljics**e nem tudatosan választja a magányt, a betegsége okozta szenvedésben szakad el környezetétől. A kisregény főszereplője csak a haláltudat és a fájdalom magányában ismeri fel életének elhibázottságát, emberi kapcsolatainak ürességét. A bűn-bűnhődés összefüggését fókuszba helyező alkotás a bűnbánathoz, a megtisztuláshoz vezető útnak ábrázolja a magányt.
- **Franz Kafka** Gregor Samsája is elszigetelődött, magányos irodalmi hős. ***Az átváltozás*** című elbeszélésben Kafka kora alapélményeként ábrázolja az elidegenedést. A családja által elárult, kihasznált, végül a bogár-létben meggyűlölt Gregor átváltozása csak láthatóvá teszi azt a magányt, ami az emberlétben is jellemezte a hőst. Átváltozása alapvetően átalakítja a család belső viszonyait, a családtagok életét.
- **Katona József Bánk bánja** magányos, hamleti hős. A történelmi dráma főszereplője magánemberi és közemberi konfliktusaiban magára marad. Kevés információ birtokában, különböző elvárásoknak megfelelve kell gyors döntéseket hoznia, miközben egyszerre nehezedik vállára a nádorként az országért érzett közéleti felelősség és az apaként, férjként a családjáért érzett magánemberi kötelezettség terhe. Az összetett, nehezen megoldható és átlátható kérdésekre nem talál egyértelmű választ, így végül tépelődő személyisége, indulatai és félinformációi vezérlik a sokak sorsát befolyásoló tetteiben, döntéseiben.
- ***Petőfi Sándor Az apostol*** című romantikus elbeszélő költeményének főhőse, Szilveszter életútjában is meghatározó élmény a magány. A talált gyerekként nevelkedő, hányatott sorsú főhős ifjúkorában alig ismer igazi kötődést, így gyermekkorától a magány a legfőbb létállapota. Felnőttként Szilveszter részben maga választja sorsát, amikor egyre radikálisabb eszközöket választva az ország és a világ sorsának jobbra fordítását teszi meg egyedüli céljának. Ezen az úton egyedül kell haladnia, ám döntése következményei széthulló családjára éppúgy hatnak, mint az őt körülvevő, vele ellenséges társadalomra.
- **Arany János *Toldi estéje*** című elbeszélő költeménye az öreg Toldi sírásó-jelenetével indul. A királyi kegyből kiesett, létezésének értelmét elvesztő, magányossá lett, egykori hős újra megmutatva erejét legyőzi ugyan az olasz bajnokot, ám életkora, sértettsége és az új világgal szembeni értetlensége elválasztja a királyi udvartól és a fiatalabb generációktól. A mű zárlatában tisztázza ugyan Lajos királlyal nézetkülönbségét, ám az is világossá válik, hogy egy korábbi időszakot képviselő értékrendje vele együtt száll a sírba.
- **Kosztolányi Dezső *Édes Anna*** című lélektani regényének hősnőjét teljes magányra ítéli a Vizy-házaspárnál megélt cselédlét és kapcsolódásra kevéssé képes személyisége. A családjából kiszakított, félárva lányt Vizyék tárgyként kezelik. Patikárius Jancsival való viszonya, az abból fakadó csalódás, az anyaságtól való megfosztottság ténye és házassági esélyének elvétele tovább mélyítik magányát. Emberi kötődéseinek hiánya, ebből fakadó

elfojtott, mély belső feszültségei végül a Vizy-házaspár megölésében robbannak ki. Letartóztatása, vizsgálati fogsága, ügyének tárgyalása alatt sincs mellette senki, kizárólag Moviszter doktor szólalt fel – egy elvont igazság mentén – érdekében.

- **Mikszáth Kálmán** ***Az a fekete folt*** című elbeszélésének főhőse, Olej Tamás magányos, befelé forduló ember, aki személyiségéből és élethelyzetéből adódóan egyedül hozza meg döntéseit. Az elbeszélésben az Olej Tamáshoz érkező herceg nagy döntés elé állítja Olej Tamást, aki alig találja a választ a herceg kérdésére. A végül hallgatólagosan, nagy vivódások között, kimondatlanul meghozott döntése következménye lánya, saját élete és az akol elvesztése lesz.
- **Móricz Zsigmond** ***Barbárok*** című elbeszélésében több magányos hőssel is találkozunk. A pusztán meggyilkolt juhász felesége és maguk a gyilkosok is magányos szereplők, akiknek személyiségét leginkább pusztai életmódjuk, sajátos szociokulturális környezetük befolyásolja. Döntéseik, tetteik ezen közeg szokásai alapján értelmezhetők: a gyilkosok alapvetően befolyásolják környezetüket, miközben a férje után nyomozó feleség kitartása is fontos következményekkel jár.

A témához kapcsolódó más művek is választhatók.

MELLÉKLET

A szövegalkotási, a nyelvhasználati, nyelvhelyességi hibák jelölése

A szaktanár az előforduló hibákat piros tollal javítja. Ceruzás bejegyzések, jelek a dolgozatokban nem hagyhatók.

- tartalmi hiba: _____
- szerkesztési hiba: - - - - - - - - - - - -
- szórend, mondatrend: a helyes sorrendet függőleges vonalakkal és a szavak fölé írt számozással jelöljük. A bekezdések sorrendjét a margón számozással jelöljük.
- logikai hiba, ugrás a tagmondatok, mondatok vagy bekezdések (a szöveg nagyobb egységei) között:→, ←, ↑, ↓
- logikai vagy nyelvi ellentmondás: ↔
- nyelvhasználati, nyelvhelyességi és stílushibák jelölése hullámos vonallal történik: ~~~ ~~~
  Az egymást követő mondatokban folyamatosan jelentkező, ismétlődő hibák esetében a hullámos vonalat a margón, függőlegesen kell kitenni.
- hiányzó bekezdés jele: fordított Z betű
- fölösleges bekezdés (álbekezdés) jele: áthúzott fordított Z betű
- szövegbeli hiány jele: √
- a feladatkiírás szempontjából releváns tartalmi elem jelölése: ✓

A helyesírási hibák jelölési formái

- súlyos hiba: 2 vagy 3 vonalas aláhúzás (az aláhúzás fejezze ki a hiba pontértékét)
- enyhe (egyéb) hiba: 1 vonalas aláhúzás
- egybeírás jele: függőleges vonás alul-fölül domború félkörrel:
- különírás jele: függőleges vonás alul-fölül homorú félkörrel:
- A helyesírási hibák jelölése tájékoztasson a hibák minősítéséről is. A könnyebb összeszámolás végett a hibapont a hibával egy sorban a margón jelölhető.

A helyesírási hibák értelmezése és minősítése

- A helyesírás értékelése az érettségi írásbeli vizsgán 2017 májusától *A magyar helyesírás szabályai*nak 12. kiadása alapján történik.
- Ismétlődő hibákra csak az első előfordulás alkalmával adható hibapont. Csak az ugyanabban a szóban előforduló megegyező hiba számít ismétlődő hibának. Ugyanazon toldalékok hibás írása különböző szavakban nem ismétlődő hiba.
  (A központozási hibák minősítését l. alább.)
- A közkeletű szó fogalma bizonyos fokig környezet- és műveltségfüggő. Megítélésében meghatározóak a középiskolai tanulmányok, ugyanakkor a vizsgatárgy szakszókincse közkeletűnek tekintendő (pl. metafora, szimbólum, ars poetica, motívum, avantgárd)
- A nyelvhelyességi hiba nem helyesírási hiba (pl. a *-ban/-ben* és a *-ba/-be* határozóragok keverése).
- Az idézetekben elkövetett helyesírási hibákat a javító tanár ugyanúgy súlyos és egyéb hibák közé sorolja, ha a vizsgázónak volt lehetősége az idézet szövegének ellenőrzésére. Ha a vizsgázó emlékezetből idéz, és esetleg téved, hibáit az enyhe hibák közé kell sorolni. A költői-írói helyesírás átvétele a tanuló saját szövegében nem hiba, ha az idézet szó szerinti és idézőjellel jelölt. Amennyiben az idézet jelöletlen és/vagy tartalmi idézet, akkor az előforduló hibákra a hibának megfelelő hibapontszámot kell adni.

- A helyesírási hibákat a szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsorban, valamint a szövegalkotási feladatokban együttesen kell figyelembe venni.
- A vizsgadolgozat műértelmező szövegalkotási feladatát (egy mű értelmezése vagy témakifejtő dolgozat/esszé) **szószámtól függetlenül javítani, értékelni kell,** majd a helyesírási hibapontokat a szövegértési-nyelvi feladatsor és az irodalmi feladatlap helyesírási hibapontjaival összesíteni kell. Az összesített pontszámok alapján állapítja meg a javító tanár a vizsgadolgozat helyesírási pontszámát.
  A vizsgadolgozat műértelmező szövegalkotási feladata (egy mű értelmezése vagy témakifejtő dolgozat/esszé) **a helyesírás és az íráskép szempontjából nem értékelhető, ha** a vizsgázó a feladatot nem oldotta meg, továbbá ha nem a feladat témájáról írt. Ebben az esetben a javító tanár a szövegértési-nyelvi feladatsor és az irodalmi feladatlap helyesírási hibapontjai alapján állapítja meg a vizsgadolgozat helyesírási pontszámát.
  Az íráskép értékelésében az általános értékelési szempontok az irányadók.
- Ha a vizsgázó a megírt szövegalkotási feladatban a kidolgozási idő alatt javítani akar, akkor a javítás szabályos módja: a dolgozatíró a javítani kívánt szót / szavakat egy vonallal áthúzza, a helyesnek vélt szót / szavakat pedig újra leírja.
- Az ékezethasználat pongyolának minősül, ha az egyezményes ékezetek helyett a vizsgázó egyéni jeleket használ. Az egyéni írássajátosságok nem mentesítik a vizsgázót a hosszú és a rövid magánhangzók megkülönböztetésének kötelezettsége alól.

A helyesírási típushibák pontozása

Megjegyzés: Az alábbiakban a súlyos hibáknak két típusát különböztetjük meg: az egyik 3 hibapontot, a másik 2 hibapontot ér.

Súlyos hiba (3 hibapont)

- mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban (pl. *friss, kommunikáció, kötelezettség*)
- mássalhangzók kapcsolódásának hibás jelölése (teljes és részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés, nyúlás, kiesés (pl. *Ivett-tel*, *dühhel/dühvel, százszor, színpad, mondja, hallgat, egyes, gondtalan*)
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. *Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa*), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknevek (pl. *francia*, *balatoni, móriczi, adys*) esetében
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása (pl. *lemegy, megy le, le fog menni*)
- a *ly – j* tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban, az *ly – j* hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése (pl. *folyik, folyjon, megfojtja)*
- a felszólító módú igealakokban (pl. *higgyen, hagyja*)

Súlyos hiba (2 hibapont)

- tagadószó egybeírása az igével, a tagadott szóval, a tagadott kifejezéssel
- magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban (pl. *árbóc, búra, immunis;* az *a-á* és *e-é* hangok felcserélése nem időtartamhiba, csak enyhe hiba)
- közhasználatú szavak elválasztása
- mondatkezdő nagybetű tévesztése

Enyhe (egyéb) hiba (1 hibapont)

- közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása (pl. *csoda szép, nagy méretű, véghez visz; nyitvatartás (üzemidő), kémiaszakkör, szabadvers, szerelmes vers*)
- nem közhasználatú szavak súlyos hibái
- köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború)
- kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. *New York-i, budapest – bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os*)
- betűtévesztés vagy felcserélés, betűkihagyás, szótagkihagyás
- a központozási hibák kivételével minden más, a súlyos hibák között nem felsorolt hiba

Központozási hiba (összesen maximum 4 hibapont)

A központozási hibák típusai:

- mondatzáró írásjelek hiánya vagy téves használata
- tagmondatok közötti írásjelek (ide soroljuk a közbeékelés jelölését is)
- mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölése
- egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése (pl. a címek, a megszólítás, az idézés írásjelei, sorszámnevek, dátumok írása, szavak és szórészek közötti írásjelek elmaradása, írásjel indokolatlan átvitele új sorba, valamint minden olyan írásjel-használati hiba, ami az 1-3. típusba nem tartozik)

5, bármely típusú központozási hiba után 1 helyesírási hibapont jár. Központozási hibákkal 4 hibapontnál több nem szerezhető.

A helyesírási vizsgapont kiszámítása

A helyesírási hibapontok átszámítása vizsgaponttá úgy történik, hogy a javító tanár összegzi a súlyos, az enyhe és a központozási hibák hibapontjait, majd a következő táblázat szerint átváltja vizsgapontokra:

Hibaponthatár	Vizsgapont
0–2	**0**
3–4	**–1**
5–6	**–2**
7–8	**–3**
9–10	**–4**
11–12	**–5**
13–14	**–6**
15–16	**–7**
17–	**–8**

Az íráskép értékelése

Nem vonható le pont, ha a dolgozat írásképe rendezett, végig jól olvasható, javításai szabályosak, és ékezethasználata követi a szabályos hangjelölést.

1 pont vonandó le, ha a dolgozat írásképe alapvetően rendezett, zömében jól olvasható, de a külső forma hibái (javítások, ékezethasználat rendezettsége) többször, visszatérően, de néhány hibánál nem többször kifogásolhatók.

2 pont vonandó le, ha az íráskép nem vagy alig olvasható, a dolgozatíró a javítás szabályos módjától eltérően javít, az ékezetek szabályos jelölésére nem fordít figyelmet. Dolgozata összességében rendetlen, rendezetlen munka benyomását kelti.